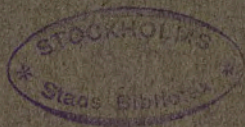

FRÄLSN. ARMBIDN

LIB. 173 64. *Salomon*

At Soror

SLUM-
SYSTEM

Petri, Laura

Slamsystemen

“Så fin och hvit som en vattenklöfver
skall mänskobarnet på jorden stå.
Hon står i dyn, men hon växer öfver,
och hennes krona är ren ändå.”

ÖFVERSTELÖJTNANT ELISABÉT LILJEGREN,
ledare för slum & räddningsverket,
STABSKAPTEN ALMA PETRI.

Inledning.

I Venedig lär finnas en tafla af den store mästaren, Veronese, framställande en kvinna helt upptagen af att smycka sin egen skönhet, medan fadern vid hennes sida väntar döden.

Jag har sett den taflan. Men ej i Venedig. Jag har sett den i Sverige, i Stockholm och Göteborg, på våra gator, å svenska krogar och i svenska hem.

Följ med till det stora barnbördshuset på Kungsholmen. Den unga flickan ligger där så blek och hvit.

»Hvad heter Annas lilla gosse?»

»Axel, efter sin pappa», och med obeskriflig ömhet blickar hon ner på det lilla byltet vid sin sida.

Det var hela arfvet, det! Och så något mera, något, som modern icke kan se, därför att hennes ögon äro förblindade af kärlek till den man, som smutskastat hennes skäraste ungdomsdröm. Fäder kunna bestjåla sina barn på arfsrätt till namn och egendom, men de kunna ej förskona dem från att ärfva faderns karaktärslyten och dåliga anlag.

»Har Anna fått svar på sitt bref?»

»Jag har skrivit fyra utan att få svar, men på det femte svarade han att han icke har att göra hvarken med mig eller de barn jag slarfvar till världen. Jag fick brefvet samma dag lille Axel föddes.»

Känner du igen Veroneses tafla?

Jag träffade häromdagen en ung kvinna klädd i sammet och siden. Hon sade mig att hon för ett år sedan var anställd

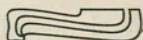
som sömmerska vid ett stort etablissement, men då hon ej kunde lefva på de fem kronor hon förtjänade i veckan, måste hon slå sig på annat geschäft. Nu måste herrar direktörer och arbetsgifvare på hennes kommando punga upp med både femmor och tior, hvilka andra små flitiga fingrar arbetat ihop för deras fickor.

Kan du skönja Veroneses tafla? Igenkänner du de likgiltiga hjärtlösa dragen? Ser du det njutningslystna leendet, som tycks säga: »Hvad gör det att *andra* lida, blott *jag* får njuta?»

— — — — —
Men jag har också sett en annan tafla, målad ej af mänsklig hand, utan blott af hjärtats varma längtan.

Det är en kvinna, som lider med dem som lida, hugsvalar de döende, leker med barnen och lyfter den fallna upp ur dyn.

Många unga svenska kvinnor ha sett den taflan, och deras blickar ha fångats af skönheten däri. De vilja komma den nära, och de sträcka sig framåt mot — idealet af en slumsyster.

Olles luftslott.

»Om jag hade sex öre, skulle jag köpa två franska bröd och en tändsticksask. Då hade vi det godt, mor!»

Det är Olle, som har hushållsbekymmer och är bara fyra år. Modern går på fabriken och arbetar, med det är icke hvar dag hon kan gå, ty den stygga

hostan håller henne hemma i sängen alltibland.

Hvar är far då, lilla Olle?

»Far är där tåget slutar. Och mor har sagt att, om han kommer tillbaka, skall hon sparka ut honom.»

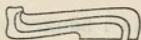
Då mor är borta på arbete, får Olle vara ensam hemma. På morgonen, då han vaknar, finner han sig allena i det lilla kalla rummet. Och det vill verkligen litet mod till för att våga sig upp i kylan och försöka dra på sig sina små plagg. Att knäppa knapparna är en svår konst, och de flesta af dem förbli nog oknäppta, tills mor kommer hem. Men han får ändock lif och byxor till att hänga ihop, och det är ju stort, det. När

han är klädd, går han fram till kaffepannan och känner efter om den är ljum, och så tar han sig en kopp. I fönstret finner han en sockerbit och en brödbit. Det smakar godt. När mor kommer hem, får han ännu en kopp kaffe, och det så varmt, att det riktigt bränner honom i halsen.

Mor går snart, och eftermiddagen är lång och tråkig. Om han går utom dörren, fryser han, så han hoppar. Och så blir det så fort mörkt. Då kryper han ihop i ett hörn och törs knappast röra sig. Ibland händer det att han somnar in en stund, men då känner han sig så kuslig till mods, när han vaknar ensam i mörkret och kölden.

Om han bara hade litet ljus! Och så något att äta. Han börjar bygga luftslott, den lille, och det kan man ej förtycka honom, han har ju intet annat att göra. Och när mor kommer hem, har han sitt slott färdigt.

»Om jag hade sex öre, skulle jag köpa två franska bröd och en tändsticksask. Då hade vi det godt, mor!»

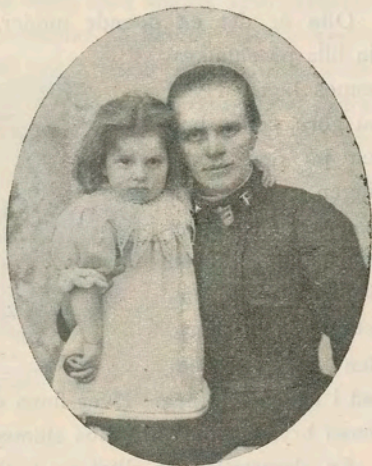
Barnet och slumsystemen.

SKULLE icke mánne mannens sinne bli mindre bittert och hans blick mindre hotfull, om han sluppe se tillbaka på en barndom af mörker och hunger? Och skulle icke den unga kvinnan blifva mindre fal för penningar och bättre kunna motstå frestaren, om hon icke under hela sin uppväxt kvalts af fattigdom och nöd?

Finns det då icke tillräckligt med ljus och bröd i världen för att lille Olle skall kunna få sina små fyraårs pretentioner tillfredsställda?

Jo, det finnes det, säger slumsystemen. Lille Olle får komma till barnhärberget och vara där hela dagen under tanternas vård och äta och leka, tills mor på kvällen kommer från sitt arbete och hämtar lilla Olle hem öfver natten,

Slumsystemen har icke mod att se ett litet barn hungra och frysa, men hon äger mod att gå från dörr till dörr och tigga mat för sina många små fattiga barn där hemma på barnhärberget.

Dagligen vårdas etthundrafemtio små barn af slymsystrarnas moderliga händer å våra olika barnhärbärgen, förlagda i Stockholm, Norrköping, Göteborg, Malmö, Sundsvall och Malmberget. Afven till våra öfriga tjugu slumstationer, där systtrarnas tid hufvudsakligast är invigdt åt de sjuka och fattiga, letar sig mången

liten sårad och blödande barnafot vägen.

Ofta är det en döende moder, som kastar omsorgen om sin lilla på slumsystemens läger. Hvad nat göra, sedan hon nen på den döda, ningen ta det sofar armar och bära det slumstationen, att den svedan af vara modet ett litet hittebarn, liten varelse, som

tern, som vakar vid kan systemen då avslutit samman ögonen att i morgongryvande barnet på sina med sig hem till lille icke må känna derlös. Stundom är en namnlös, hjälplös, man funnit instoppad

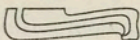
i någon förstuga. Hvar finns det rum för den som ingen annan bryr sig om? Jo, hos slumsystemena.

En slumstation är alltså en krälände, myllrande stack, full af små människobarn? Ingalunda. För att kunna hjälpa så många som möjligt, betjänar slumsystemen sig af så många hjälpmedel som möjligt. Hennes princip är att skaffa goda egna hem åt de tillfälliga barnen på slumstationerna såväl som dem af barnen på våra barnhärbärgen, hvilka icke ha någon mamma att gå hem till.

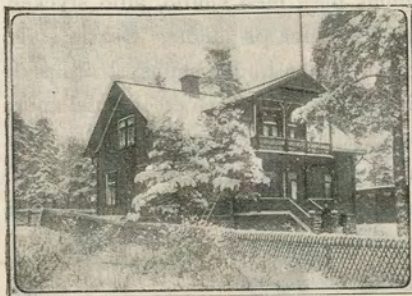
Hundratals barn ha sålunda omplanterats i ny jordmån, och hundratals mil har mången slumsyster färdats med olika små passagerare, ja, jag vet en, som rest med sina sjuttio. Hvarje slumsyster följer sedan i fortsättningen »sina» barn med ett vaksamt och kärleksfullt öga och gömmer en större eller mindre hög af barnporträtt — söta småtingar med fingret i mun och fula små bytingar med arg uppsyn, alla dock lika kära och dyrbara för hennes moderliga hjärta.

Sommartid ökas slummens barn med sjuttio, åttio stycken, hvilka få tillbringa sin unga sommar på landet. Sextio småtingar mellan tre och sex år vistas under slumsystrarnas direkta hägn på barnkolonien å Rådmansö, och ett tjugotal andra äro inackorderade å bondgårdar i närheten af kolonien. Ett stort präktigt kolonihus är just under uppförande där ute. Vi hoppas att det i vår skall vara redo att gifva sina små somargäster ett soligt välkommen.

En afton på Lillstugan.

STOCKHOLMS-BARNENS hem heter Lillstugan och är beläget å en liten skogsbacke ute i Sundbyberg. I motsats

mot våra öfriga barnhärbärgen mottager detta inga s. k. dagbarn, utan samtliga de tjugufem barnen tillbringa både dag och natt hos sina slumtanter. D. v. s. Lillstugan utgör det enda jordiska hem de trettio små äga.

Hvarhelst slumsystem slår ned sina bopålar, sprider hon trots sin oskiljaktiga fattigdom ordning och trefnad omkring sig, men aldrig tror jag hon lyckats bättre än på Lillstugan. Det är som om alla goda andar och féer täflats om att tänka ut allt nått och vackert. Ja, när man vandrar genom de ljusa, glada sofrummen och ser trettio små förtjusande sängar med hvar sin liten ljusmålad stol bredvid, kan man då rakt ej låta bli att tänka på dvärgarnas lilla stuga i skogen, där prinsessan Snöhvit förde spiran. Fast där var ju bara sju små dvärgar, och här på Lillstugan finns trettio små skrikhalsar och slitvargar att passa upp på. Det förslår inte heller med *en* prinsessa. Här är det sju stycken i blå bomullsklädningar och hvita förkläden, som med »mor» i spetsen tänka och vaka öfver sina små.

De större barnen äro ännu ute och leka bland träden kring knutarna. Bland dem befinner sig blåögda lilla Karin, som i går fick resa med en af tanterna till staden för att enligt sin mors uttryckliga vilja öfvervara faderns begrafning i det lungsotsmättade hemmet. Hennes sorg var i går hejdlös, men i dag har hvarje dimma flyktat från det klara ögat.

Vi gå uppför verandatrappan och in i förstugan. Fullt med små ytterplagg, kavajer, kappor, kråkor och mössor och hattar afteckna sig skarpt mot de ljusblå väggarna, och de allra små sötaste galoscher smyga sig längs efter de hvitmålade panelningarna.

Öppna dörren till vänster och titta in! Det är barnens lekrum. Två- och tre-åringar krypa och hoppa och marschera på och under och omkring det stora bordet midt i rummet.

En sommardag utanför Lillstugan.

På gunghästen rider Kalle långt bort i världen för att leta rätt på sin pappa, som bor i ett stort grant slott och glömt bort att hans lille Kalle längtar så mycket efter honom. Men Kalle skall nog få rätt på sin pappa till sist. Hej, hvad det går!

I slumssystemens knä sitter lilla Maja. Man kan ej tro hon är mer än ett år, men hennes mamma sade att hon var tjugu månader, när hon kom hit med henne, och det är nu två månader sen dess. Förut hade modern betalat tjugu kronor i månaden för Maja hos en familj i Stockholm.

»Ni får hjälp af fadren, eftersom ni kan betala så mycket?» frågade slumsystemen.

»Icke ett öre har han gifvit», svarade den unga flickan, »men jag har aderton kronor i lön och dessutom fyra kronor i kaffe pengar, så det har ju gått de här två åren snart, men nu är jag litet bar och behöfver nog litet nya kläder. Men inte för det, för jag tyckte flickan var så liten och klen, så jag var rädd hon icke fick sin vård, där hon var.»

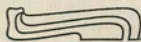
Hos slumsysstrarna får nu modern betala tio kronor i månaden, hvilken summa utgör det vanliga inackorderingspriset där — såvidt nämligen någon är i stånd att kunna betala för barnet. De små afgifter, som inbetalas till hemmet förslå ju ej alls till underhållet, utan nära nog hvarje dag måste någon af syst-rarna ta till tiggargäststafven och begifva sig in till det stora rika Stockholm.

Emellertid lilla Maja sitter där så blek och tunn i slumsystemens knä. Det skulle icke förundra mig, om hennes mamma snart finge komma ut till Lillstugan på begrafning.

Men nu till något roligare! En efter en plockas de små bort från leken och stoppas ner i badkaret, där »mor» själf sköter det ansvarsfulla värfvet som baderska. Till och med Kalle får stiga af hästen och krypa ned. Intet pjask! Det hjälper ej

hvarken att skrika eller skratta. Öronen måste ha en grundlig putsning. Och håret! Och halsen! Seså, nu är det färdigt! Ett sista litet sprattlande med den knubbiga foten, och så i famnen på den andra tanten, som väntar med lakanet. En omsorgfull torkning, och så till nästa tant, som står i beredskap med nattskjortan. Skjortan på! Och på tantens rygg bär det uppför trappan direkt i sängen. Den lille knäpper ihop händerna och beder.

»Tack, gode Gud, för all mat och allt roligt i dag. Välsigna mamma och mor och alla tanterna och alla barnen och pappa med, om jag har någon, och gör Kalle till en snäll gosse. För Jesu skull. Amen.»

I bedröfvansens boning.

UTANFÖR storstadens hank och stör låg en söt liten villa, som en gång husfadern under svett och möda, men med glädje

och stolthet uppfört åt sina kära.

En lycklig familj hade dragit därin. Men en objuden gäst hittade också vägen: tuberkelbacillen. De åtta barnen hade nu smält tillsammans till fyra.

Den yngste lille fyraåringen låg likblek i en bädd med ett tuberkelsår i halsen. Husfadern låg i en annan bädd lika blek, utom då den stygga hostan dref en häftig rodnad till hans kinder. Uttrötad af sorg och vaka släpade sig modern mellan de båda bäddarna. De tre friska barnen, fem, åtta och tolf år fingo hjälpa till med hvad de kunde. I all synnerhet täflade de om att roa lille bror, som snart skulle dö, alldeles som lilla syster i somras. Då var ju mamma också sjuk, och det fanns ingen annan att passa de fyra sängliggande än bara de tre gossarna. Lillan fick också nästan »själfdö».

Ingen människa vågade sig in i det förpestade huset. Folk gick långa omvägar för att slippa gå förbi.

Ryktet om detta hem nådde slumsystrarnas öron, och de

begåfvo sig dit en afton. De bäddade sängarna åt de sjuka (de hade ej blifvit bäddade på fjorton dagar) och stekte en biff, som de fört med sig. Så satte de sig ned vid mannens bädd och sjöngo en sång. Ett ljufligt leende hvilade öfver hans drag.

»Det är Gud, som sänder er hit. Jag visste väl han hittade på något råd. Med mig är allt väl, jag är ju på hemväg och har varit det några år. Inte kan jag sörja, då jag ser att jag nalkas målet. Men barnen! Jag kan ej uttrycka hvad jag känt i mitt hjärta, när jag sett det ena efter det andra blekna och förtvina. Vi ha haft åtta. Nu ha vi tre kvar med röda kinder och glada hjärtan. O, jag kan ej bära tanken att se en enda mer falla dödsskjuten till marken. Rädda dem härifrån! För dem bort från dödens boning och låt dem andas ren luft!»

Systrarna lofvade göra hvad de kunde. En af dem aflägsnade sig, den andra stannade för att vaka öfver de sjuka.

Sveriges slumtsystrar år 1891 med sin chef, fru Hedvig Lagercrantz.

Den dödströtta modern bäddades ner och fick sig en ostörd natts hvila, något som hon ej smakat på månader.

Morgonen därpå återkom den andra systemen, och en grundlig rengörning företogs.

Hur slitande är det ej ofta för slumsystemen att hon ej som vanliga sjuksköterskor kan få stanna i ett hem, så länge hon där behöfs. Hon har sin mottagning på slumstationen, så många sjuka på en gång, så många fattiga, som behöfva hjälp, så många gamla och ensamma, som längta efter kärlek.

Slumsystemerna gjorde sitt bästa att söka få någon person att mot betalning sköta om hemmet och vårda de sjuka. Men omöjligt! Ingen ville dit. Själftva fingo de, så långt deras tid medgaf, ägna sig åt dem. Genom ett besök hos fattigvården utverkade de ett penningbidrag för utackorderandet af barnen, hvilka fortast möjligt inackorderades i goda hem. Den lille minste sjuke gossen dog en natt helt snart, och slumsystemen, som vakat vid hans bädd, tvättade hans benrangelslika uppruttade lilla kropp. En vecka därefter dog ock fadern, som äntligen hunnit fram.

Modern var ensam lämnad öfrig. Hon kunde knappast mera tänka. Hennes enda tanke var att mannen ej skulle hvila i fattigvårdens kista. Deras små besparingar hade räckt på öret jämt till mannens död. Han hade ej ätit en smula af fattigvårdens mat. Ingen fattigkista! Och hon segrade.

Det var en skön begrafning. Prästen talade om tålmod under lidandet och frid i döden. Den bleka modern stod där vid grafven med tre rödkindade barn vid sin sida.

Där hemma hade slumsystemen kaffet i ordning. Allt var så fint och putsadt. Barnen fingo följa med hem och dricka kaffe, men omedelbart därefter måste de säga adjö till modern och gå. Endast slumsystemen stannade kvar.

Kvinnan och slumsystemen.

EN folkräkning fordomdags upptog endast männen. T. o. m. evangelisten Matteus, hur vidhjärtad och storsint han än var, beräknar gästerna vid Jesu bespisning till »fem tusen män utom kvinnor och barn» samt »fyra tusen män utom kvinnor och barn». Ganska naturligt är ju att en stridslysten regent ej räknar kvinnor och barn, eftersom de ej äro vapenföra, men att en Jesu lärjunge ej räknar dem, det är besynnerligare. I

alla händelser är jag viss om att Jesus räknar dem. Och beviset därpå har jag i att hans Ande uppväckt en skara kvinnor, som i all synnerhet vårdar sig om kvinnor och barn.

Nog vårdar sig väl slumsystemen äfven något om männen, men icke om »vapenföra» män, utan endast om sjuka och döende sådana. Men sitt hufvudsakliga intresse och arbete ägnar slumsystemen åt mannens förpinade hustru, hans förskjutna älskarinna och hans förglömda uthungrade lilla barn.

Och så en klass till. Det finns ännu, Gudi äran, en skara friska, sunda kvinnor med oklippta vingar, bara litet fattiga och

ensamma i världen. Många händer räckas emot den unga flickan, som kommer till den stora staden för att söka sin lycka. Handsk-beklädda' rofdjurstassar. Många dörrar öppna sig för henne. Helvetesdörrar. Men äfven slumsystemen ser vänligt på den unga flickan, räcker henne sin fasta hand och välkomnar henne inom Frälsningsarménsstrygga dörrar, där hon finner nattlogis, morgonkaffe samt ett moderligt hjärta att anförtro sig åt — allt mot en kontant erkänsla af tjugufem å femtio öre pr dygn.

Stockholm räknar två dylika hem: Tjänarinnehemmet och Frälsningsarméns pensionat och kvinnohärbärge. Det förra räknar femtio bäddar, det senare sextio.

På dessa hem försiggår äfven en ganska stor arbetsförmedling. Den medellösa kvinnan beredes tillfälle att tjäna sitt uppehälle genom att gå i hjälphus. Flera tusen hjälphus förmedlas årligen

I Norrköping finns det stora vackra Pensionatet för fabriksarbeterskor, hvilket Kristliga föreningen för unga kvinnor för två år sen öfverlämnade åt Slum- och räddningsverket.

Dessa hem äro ständigt fulla och — otillräckliga.

Samlingssal i Norrköpings pensionat.

“Gif mig min moder.”

TYCKER du om att höra en mor sjunga vagsånger för sitt barn? Titta då in på Skogsbo en kvällstund, och du skall nog bland de många dämpade rösterna äfven kunna igenkänna ekot af din egen moders stämma, lika mild, lika ren, och du kan i anden återkalla den tid, då »morgonens dagg låg på lifvet kvar».

O, hur många af Sveriges söner och döttrar få ej växa upp utan någon morgondagg öfver sina lif. De små späda blombladen utsättas omedelbart för solens brännande strålar, och många äro de barn som dö redan i första lefnadsåret.

Oäkta kallar man de små barn, som födas utom äktenskapet. Däri gör man fel. Det är föräldrarna, som äro oäkta, i all synnerhet fadern, som icke besvärar sig med en tanke eller går ett steg för det barn han utsänder faderlöst i den stora världen. Och stundom händer det äfven att modern blir oäkta, d. v. s. omständigheterna göra henne sådan. Den unga kvinnan har icke tid med att vara moder, hon har icke råd att vara det. Barnet måste kastas åt sidan. Oftast svider det väl i moders hjärtat, men tyvärr finnes det en och annan kvinna, som är alltför glad att slippa allt besvär med sitt barn och fri och

glad dansar ut i världen på nytt. Sak samma, hur modern känner det, hennes väsen lider dock däraf. En af kvinnans ädlaste instinkter våldföres. Hon blir hård och kall och onaturlig.

Oupphörligen, åter och åter ha stackars öfvergifna flickor kommit till oss i sin nöd. Med en liten resväska i handen ha de slagit sig ned på våra expeditioner och sagt:

»Jag har ingenstans i världen att bli utaf. Min sista månadspenning, femton kronor, har jag sparat. Men det är allt. Inte vill väl också Frälsningsarmén köra ut mig?»

Vi ha gjort vårt bästa, skaffat »obemärkta platser», o. s. v. Men det har varit bekymmersamt. De små barnens ankomst har så ytterligare ökat vårt bryderi.

Med stor tillfredsställelse kunna vi nu meddela att vi ha ett alldeles särskildt ordnadt hem, där unga öfvergifna kvinnor mottagas såväl före barnets födelse som efter densamma i sällskap med sitt lilla barn. Tjuguen

Under Skogsbos furor.

kvinnor och femton barn befinna sig där för närvarande. Hemmets adress är: Skogsbo, Sundbyberg.

Storstadsnatt.

DET är natt. Rofdjuren smyga sig ut ur skogens gömslen, schakalerna uppgifva sina hemska tjut, gamarna kretsas omkring och vädra efter as. Unga män säga godnatt till sina mödrar och systrar samt begifva sig ut på rof. Unga kvinnor taga sig en duktig klunk ur brännvinsbuteljen och ragla ut på gatan för att söka sig ett byte. Det är natt. Storstadsnatt.

Flickorna dansa gatan framåt i det elektriska ljuset. De hoppa, de springa, de vifta med händerna. Herrarna skratta och springa efter dem.

»Tio kronor!»

»Pyttisan, ni har inget att betala med. Jag känner er nog. Dålig affär!»

Hon slår af honom den höga hatten.

TVå frälsningssoldater komma gatan uppför.

»Godkväll, Signe!»

»Godkväll, kapten! Får jag följa med till räddningshemmet i kväll? Jag är så trött, så olycklig. Och så törstig. Jag kan åtminstone få ett glas vatten.»

»Menar Signe allvar? Men Signe är ju inte nykter.»

»Nykter! Tror kapten att en kvinna kan gå på jakt och vara nykter? Aldrig! Det är en sång, som jag inte kan glömma. För tre veckor sedan var jag på Frälsningsarméns möte och hörde den, och jag kan inte få den ur mina öron. Jag har suttit för att glömma den, men det går icke. Jag har dansat efter den, men inte hjälper det heller. Den var så här:

'Rädda de döende, lyft de djupt fallna,

Jesus dem älskar och frälsa han vill.'

Snälla kapten, sjung den, så skall jag gå så tyst och stilla.»

Och midt på gatan måste kaptenen stämma upp:

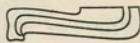
»Rädda de döende, lyft dem som fallit.»

»Nej,» bryter Signe af, »inte så, utan 'lyft de djupt fallna', skall det vara, för det är jag det,» och hon pekar mot sitt eget bröst.

Frälsningssoldaterna skynda på sina steg och träda inom räddningshemmets dörrar, just som klockan slår ett. Inom en kvart är Signe nedstoppad i en varm bädd, men hon vill ej släppa sina nya vänner från sig.

»Sjung för mig!» beder hon. »Annars får jag ingen ro. Det gör så ondt här inne.»

Och ännu i sena natten tonar den sköna räddningssången från de trötta räddningsofficerarnas läppar. Men deras hjärta är gladt, ty hafva de icke tagit rofvet från den starke?

Upp!

JAG läste häromdagen om en ung skottsk brud, hvars krona flätades af hvit ljung och hvita rosor. Den lilla tidningsnotisen skapade i min föreställning ett begrepp af öfvervåldigande skönhet. Och jag vet icke hur, men i ett nu förvandlades den ljufva blomsterkronan, och jag såg för mina ögon en krans virad af kärlek och sorg. Och för mina öron ljöd en strof ur en engelsk sång:

»Did e'er such love and
sorrow meet,
or thorns compose so rich
a crown?»

(»Möttes vålnågonsin större
kärlek och sorg,
eller flätade törnen en rikare krona?»)»

Det var ej längre en brudkrona jag såg framför mig, det var räddningsofficerens krona — ej mindre hvit och skön än kronan af hvit ljung och hvita rosor.

Hvilken het strid en fallen kvinna har att kämpa för sin upprättelse, vet nog ingen, som ej själf kämpat den. Räddnings-

officeren vid hennes sida har en aning om denna kamp, ja, hon känner nästan som vore det hennes egen. Och understundom sviktar hon under bördan af all denna synd och detta onämnbare ve. Hennes mänskliga jag reser sig i uppror. Hvarför skall jag behöfva lida smärtan af andras synder? Men i samma nu träder för henne bilden af smärtornas man, och hennes själ förödmjukas af en stolt tacksamhetskänsla att ha befunnits värdig att i någon liten mån smaka hans smärta.

När räddningsofficeren kan känna kampen så hård, hvad skall den fallna kvinnan själf känna. Skall hon våga försöket att klifva uppför stegen, fastän hon vet sig vara bunden därnere i djupet med starka band, som hennes darrande hand ej orkar slita? Kan hennes misshandlade sjuka hjärta försaka alla de njutningssurrogat, som utgjort hennes enda ersättning för förlusten af allt? Måktar hennes förslöade själ att fatta ett så stort beslut?

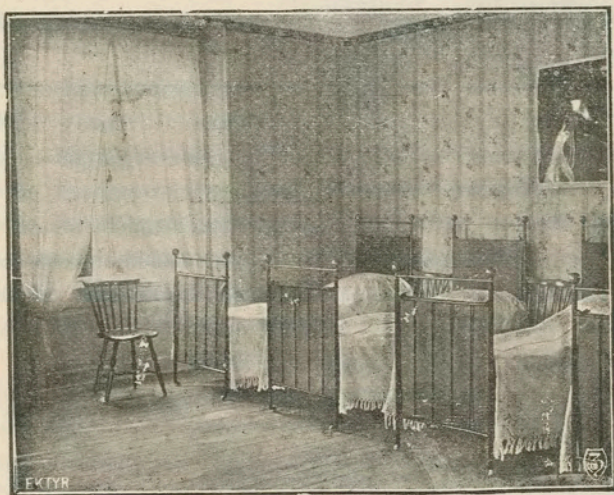
Ja, hundraden göra det. När evighetsvarelsen vaknar i ett människobröst, då blir den svage stark, och den fallne lyfter blicken. Det kommer ett ögonblick i hvarje prostituerad kvinnas lif, då hon gripes af leda och afsky för sin synd. Antingen dö eller bli frälst! Hur mången flicka har ej känt så, då hon kanske midt i natten styrt sina steg mot räddningshemmet.

Ett år af kamp och bön, disciplin och arbete, ett år af frivillig fångenskap, ett år af klosterlif — och botgörerskan går åter ut i lifvet såsom en fri kvinna. Kristi kärlek har utplånat trälens märke från hennes panna. Det är med fröjdfullt hjärta räddningsofficerarna skicka sina flickor ut i världen på nytt. Men också med bäfvande hjärta. Ty de veta att de sända dem ut i en ond och kärlekslös värld. Sant sade den gamle Johannes: »Jag har ingen större fröjd än den att jag hör mina barn vandra i sanningen.»

Den fröjden är den enda, som tillfredsställer en räddnings-officer.

Flickorna ute i platser stå i liflig kommunikation med det hem, där de blifvit räddade. Äro de för långt borta för att kunna »gå hem», sker påhälsningen pr post. Dessa bref kunde utgöra en volym för sig själf. Skiftande stämningar färga dem. Lilla Klara, som gick i plats i förra veckan, fröjdas i sin nyvunna frihet.

»Min fru är så snäll, fast jag har mycket att göra, men det går bra ändå, fast att hemlängtan vill smyga sig på mig, särskildt om morgonen, för jag saknar morgonbönen. Jag har alltid morgonbön för mig själf, men det förstår kapten, att det är ej så härligt som hemma. Jag är ensam här till att bedja. Jag kan ej nog tacka Gud för hans stora och outgrundliga kär-

Sofrum på Göteborgs räddningshem.

lek emot mig, som var så djupt sjunken. Min fru sade åt mig att, om jag ville gå på något nöje, så skulle jag säga henne till, men jag svarade henne att mitt nöje hädanefter bestod i att älska Gud framför allt och hans ord, och hon tyckte att jag var lycklig.

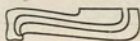
O, kära kapten, tröttna ej på oss! Det är så många, som vill bli goda, men de våga ej, och det är oerhörda strider, som en flicka får utkämpa, för man måste döda sig själf. Men Gud är mäktig.»

Karin skrifver i en annan tonart:

»Jag är så tacksam och nöjd med min lott. Ingen och intet, det känner jag, skall med Guds hjälp föra mig tillbaka till mitt gamla lif. Jag har minnet af det kvar, och det är tillräckligt att göra mig nedstämd, för att icke säga förtviflad. Men blir jag aldrig lycklig här, så må det vara, endast jag blir det i en annan värld. Jag vet ej om det är synd, men jag längtar att jag snart vore där.»

Stackars lilla Karin! Du var utan far och utan mor och bara femton år, när du blef en prostituerad kvinna. Men har du icke en gång förr sagt mig att dina sex år på gatan, sjukhus och fängelse föreföllo dig som en elak dröm. Gud har förlåtit dig och gifvit dig framgång i dina händers arbete. Du är en nyttig kvinna i dag. Du äger din matmors förtroende och tillgifvenhet. Låt ingen djäfvul stjäla din frid! Tillåt ej sorgen öfver ett förfeladt förflutet komma glädjen öfver vunnen frälsning att förblekna. Kom ihåg:

»Kärlek och sorg fläta den rikaste krona.»

En moders tack.

Snälla och älskade kapten med de öfriga vännerna samt löjtnanten, älskling!

God morgon tillönskas alla!

Tack för hemma och all godhet och vänlighet, som blef mig bevisad. Nu är jag lyckligt hemma. Snälla kapten, haf tålmod med mig, medan jag talar om hur vi ha det här hemma.

När jag kom hem, så voro de ute på arbete. Då kom vår kisse och smekte mig liksom välkommen hem. När sedan min man och barnen kommo, blef det glädje. Men så Maja? Hur är det med Maja? var frågan. När min man hörde alla välgärningar mig var bevist, då rann tårar från hans kinder. 'Tänk att de tänker på oss ända från Stockholm', sade Majas små bröder.

Tänk så ofta jag tänker på vår lilla Maja. När hon blef utsliten och sjuk, då visste hon hvar de älskade vännerna på räddningshemmet bodde. Och hon skref hem, när hon var kommen på sjukhuset, att ni var så snälla och tog emot henne.

Jag skall säga att jag far på tankens lätta vingar så ofta till Maja, sitter vid hennes säng, ser in i hennes matta ögon,

håller hennes utmagrade hand och säger till henne: Blif stilla hos Jesus! Sedan går jag till det kära hemmet på Grefteuregatan 60. Tänk hvilket kärt hem för mig och många, många. Tack, för allt! Tack för att ni släppte in Maja, när hon kom på natten! Konungars konung skall löna allt. Jag tycker att den lilla versen passar så godt till de kära vännerna: »Lyckliga äro dina tjänare, som alltid få stå inför ditt ansikte.» 1 Kon. 10: 8.

Jag har så många orsak att tacka Gud för hans underbara ledning, men tänk så mörkt det blir ibland! Nu gråter jag, medan jag skrifver och undrar: Hvarför, hvarför skulle vårt älskade barn falla så djupt! Kan det vara möjligt att hon kan tro syndernas förlåtelse, som lefvat uppenbart i synd och last. Tänk så mycket jag gråter efter henne och plockar fram alla saker hon haft i sina händer och säger: Min lilla Maja! Min lilla Maja!

Tack att ni inte tröttnade på henne, så bortvänd och vilsekommen hon var! O, den sköna Grefteuregatan! Hvad jag talar om det sköna läget för de mina. Hvad våra barn älska att tala om de kära vännerna. Tänk så skönt det är på Grefteuregatan nu snart med de sköna syrenerna så nära!

Träffar ni, kära vänner, någon förgråten mor, så hälsa henne från en medvandrare, som har gråtit i många år, men att Gud ändå hör bön och styr allt till en god utgång. Tröttna inte, käre medvandrare! Herren är mild och ett fäste i nödens stund.

Gode Gud! Tänk på alla vilseförda samt alla sörjande föräldrar! Tack, att du har beredt ett hem för de hemlösa på denna jord. Tack för dem som uppoffra allt i din tjänst!

Min älskade mor, man och barn hälsa så godt till vännerna! Hälsa de många och unga flickorna på räddningshemmet att det är saligt lämna sig åt Gud i ungdomen!

Vänliga rader från en ringa, men dock Jesu vän

Majas moder.

Till sist.

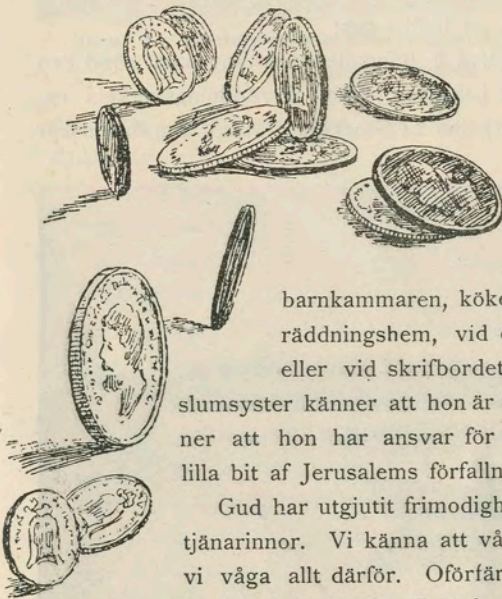
SLUM & räddningsverket äger inga lejda tjänare. Dess hundrafemtio officerare äro kvinnor, som kommit för att

gifva sina lif i Guds och barmhärtighetens tjänst, ej för lörens skull. De tjäna Gud af kärlek, och kärleken kräfver ej lön.

Om hon har sin plats i tvättstugan,

barnkammaren, köket, arbetsalen på ett räddningshem, vid en eländig dödsbädd eller vid skrifbordet, sak samma, hvarje slumsyster känner att hon är en medarbetare, känner att hon har ansvar för uppbyggandet af sin lilla bit af Jerusalems förfallna murar.

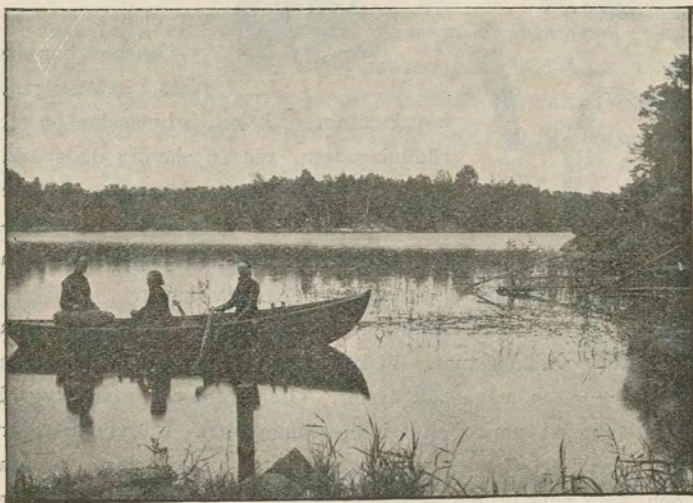
Gud har utgjutit frimodighetens ande öfver sina tjänarinnor. Vi känna att vår sak är helig. Och vi våga allt därför. Oförfäradt och utan blygsel framlägga vi våra behof inför allmänheten. Då vi gifva vår ungdoms bästa kärlek och våra lif för att hjälpa och rädda våra och dina små bröder och systrar, kunna vi icke vänta att du skall gifva något till det stora räddningsarbetet? Jo, i sanning vi icke blott vänta det, vi uppfordra dig därtill.

Vårt arbete kräver två ting: *ung helgad kvinnokraft* samt *pengar*. Faktum är att vi ägt för litet af det senare och därför måhända förslösat för mycket af det förra. Slumsystemens finansbörda är understundom bra nog tung. Hon får gå så många trötta steg med sin tiggarkista eller sin försäljningskorg med varor tillverkade på räddningshemmen. Ansvar för att få debet och kredit att gå ihop på våra stora och små hem och institutioner är stundom ganska tryckande.

Hvad känner du nu som din plikt att göra? Se här några förslag på olika sätt att hjälpa oss:

1. Teckna en gåfva å bifogade anvisning samt sänd den till öfverste Elisabet Liljegren, slum- & räddningsverkets expedition, Östermalmsgatan 24 Stockholm. Angif om du önskar

Räddningshemmets försäljningsombud söker upp skärgårdens sommargäster.

Slum- & räddningsverkets kvartalstidning, som i år börjar sin
10:nde årgång.

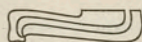
den skall gå till ett visst hem eller användas för ett visst ändamål.

2. Ihågkom slum- & räddningsverket i ditt testamente. Se här ett formulär:

»Jag förordnar härmed såsom min yttersta vilja och mitt testamente att efter min död skall — — — — — af min förmögenhet med full äganderätt tillfalla Frälsningsarméns förlagsaktiebolag i Stockholm för att användas för dess slum- & räddningsarbete, och detta hafver jag med fullt och sundt förstånd af fri vilja förordnat. *Namn* *Bevitnas:*

3. Blif medlem af slum- & räddningsverkets böne- och hjälpförbund, hvarigenom du lofvar att skänka oss din förbön och sympati samt erlægga minst en krona i månaden. Anmälningar mottagas af stabskaptén Alma Petri, Östermalmstgatan 24.

4. Närhelst en slumsyster kommer till din dörr, bjud henne stiga in och hvila sig något litet, skrif på hennes lista samt uppmuntra henne med hvad i din förmåga står.

Statistik för 1907.

Institutioner:

- 26 slumstationer.
- 6 baruhärbärgen.
- 4 räddningshem.
- 1 hem för ogifta mödrar med barn.
- 1 tjänarinnehem.
- 2 pensionat.
- 1 härbärge för kvinnor.
- 2 arbetsbyråer.

Slumverket:

- 86,141 besökstimmar.
- 16,629 personer ha erhållit hjälp.
- 1,710 sjuka äro besökta.
- 3,490 familjer ha erhållit praktisk hjälp.
- 150 barn ha dagligen vårdats på barnhärbärgen och slumstationer.
- 56 barn på sommarkolonien.

Räddningsverket:

- 65 flickor inom hemmen vid årets början.
- 124 flickor intagna på hemmen under året.
- 39 flickor sända i plats.

- 16 flickor till anhöriga.
- 12 " till sjukhus.
- 58 " gått sin väg eller blifvit bortsända.
- 64 flickor kvar vid årets slut.

Skogsbo,

hem för ogifta mödrar och deras späda barn:

- 58 mödrar och 46 barn intagna.
- 36 " " 32 " utgångna.
- 22 " " 14 " kvar vid årets slut.

Tjänarinnehemmet:

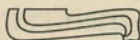
- 17,263 logis.
- 125 tjänarinneplatser anskaffade.
- 1,656 hjälphus.

Kvinnohärbärget och pensionatet:

- 19,340 logis, hvaraf
- 747 barn.
- 1,831 hjälphus.

Pensionatet för fabriksflickor i Norrköping:

- 12,974 logis.

Stockholms stadsarkiv
Biblioteket

332622

STOCKHOLM, STRÖDSROPETS TRYCKERI, 1903